

GAZETA TRANSILVANIEI

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe unu an 12 for., pe șese luni 6 for., pe trei luni 3 for.

România și străinătate:

Pe unu an 36 fr., pe șese luni 18 fr., pe trei luni 9 franci.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrierile nefrancoate nu se primesc. — Manuscrise nu se retrămit.

NR. 37.

Sâmbătă 16 (28) Februarie

1885.

ASTĂZI ÎN $\frac{XVI}{XXVIII}$ FEBRUARIU ANUL DOMNULUI
MDCCCLXXXV

SE 'MPLINESCŪ O SUTĂ DE ANI, DE CAND VITEJII

HORIA ȘI CLOȘCA

AU MURITU MOARTE DE MARTIRI,

DOUE SEPTEMANI DUPA CE SOȚUL LOR CAPITANUL

CRISANU

S'A SFERȘITU ÎN INCHISOARE.

S'AU LUPTAT CU CREDINȚA PENTRU NEMUL LOR ȘI-AU JERFITU VIAȚA

PENTRU

LIBERTATEA POPORULUI ROMANU.

CU BARBAȚIA NEINFRANTA

AU SUFERITŪ CHINURILE CELE MAI CUMPLITE PENTRU

TRIUMFULU CAUSEI DREPTA A NATIUNEI LOR.

ROMÂNII!

RUGATIVE PENTRU SUFLETELE LOR.

Braşov, 15 (27) Februarie 1885.

Intr'unu momentu așa de serbătorească, cum este aniversarea de o sută de ani a morții nemuritorilor martiri dela 1785, cuvine-se să desbrăcăm haina luptelor noastre dîlnice și să îmbrăcăm veștmîntul serbătorească alu ideilor înalte și nobile, ce au însuflețit omenirea dela începutul istoriei; cuvine-se să ne înălțăm inimile la acel pedestal grandios alu *adevărata iubiri de patriă*, la care s'au avîntat în cursul veacurilor spiritele cele mai mari și cele mai nobile ale tuturor popórelor, ce locuiesc împreună în acestu imperiu.

In asemenea momente mari vocea partizanului trebuie să amuțescă și filosoful are cuvîntul.

Ce adorăm noi în giganticele figuri ale țeranilor martiri dela 1784—5, dacă nu iubirea de patriă în tota puterea cuvîntului? Pentru ce au luptat Horia, Cloșca și Crișan dacă nu pentru ce să vedă poporul lor liber și patria lor fericită? Ori dora va cuteza careva să ne dovedescă, că libertatea patriei nu condiționează libertatea poporului, care cultivă pămîntul ei cu sudoarea sa și-o apără cu sângele său?

Nu mijlocele de dureroasă reminiscență, de cari s'au folosit, în desperarea și nefericirea lor, eroii dela 1784 le serbătorim, ci singur numai marele principiu, ce i-a condus, adîncă iubire de patriă și de libertate, ce i-a entusiasmă și taria de suflet, cu care și-au sacrificat chiar viața pentru bunul acesta cel mai mare și cel mai neprețuit alu unui popor, ne face să-i adorăm și să ne închinăm dinaintea umbrelor lor.

Un filosof erudit francez din veacul trecut adresăndu la 1785 în apărarea poporului român o scrisore Impăratului Iosif II*) dîse:

„Toți aceia, cari au scris despre revoluțiunea Românilor se par a fi conspirat în contra nefericitului popor, ca să te încurajeze, Principe, să pedepsești cu suplicii oribile pe capii revoluțiunii și să strîngi lanțurile poporului. Am vădit eu însuși scriitor, cari glumeau despre rôtele, pe cari a trebuit să-și sfîrșescă dîlele „demagogul“ Horia (cum îl numiau ei.) Dar departe mine doctrina abominabilă a acestor monstrii, cari își prostitue condeiele lor pentru nefericirea popórelor...”

„Eu sunt cel d'intăiu, care apărău cauza Românilor, ce au fost victimele forții în această insurecțiune și repetez, că Români au dreptul să se revolteze până când vor fi sclavi și nefericiți. A-i pedepsi pentru exercitarea acestui drept însemnă a-i pedepsi fiindcă sunt omeni...”

Așa vorbește filosoful, care dîce, că „are datoria și dreptul, ca atunci, când poporul nu mai are nici un apărător, să vegheze asupra judecătorilor poporului, să analizeze sentințele lor și să cerceteze dacă aceia, pe cari îi judecă ei, merită să fie pedepsiți, sau nu.”

Un veac a trecut de când s'au rostite aceste cuvinte. Revoluțiunea franceză a resturnat vechia ordine și jurisprudență a statelor și astăzi toți cei ce au luptat pentru drepturile omului și pentru libertatea popórelor sunt cinstiți și adorați de tota lumea cultă, care îi încunună cu cununa nemuririi.

Nu putem să fim mai bine aceste șire scrise în memoria neuitărilor noștri martiri, de câtu exprimăndu-ne dorința, ca să ajungem odată în această patriă și acele momente fericite, când fii ei uniți prin legătura mărăță a adevărata iubiri de patriă, fără deosebire de naționalitate, vor depune o cunună la mormîntul eroilor români dela 1784, cari au luptat în contra tirăniei și a despotismului pentru libertatea patriei și a populațiunii ei.

In semnul acesta le dîcem umbrelor nemuritorilor *Horia, Cloșca și Crișan*:

Eternă fie amintirea voastră între noi!

*) Seconde Lettre d'un Defenseur du Peuple à l'Empereur Joseph II. sur la revolte des Valaques. Dublin 1785.

Causele revoluțiunii din 1784. Din scrisorile împăratului Iosif II.

Din biletul Impăratului dela 13 Decembrie 1784 către contele Iankovits:

„Turburările din Transilvania mă ating foarte mult și din nefericire omenii, încă dela început, nu au lucrat așa după cum ar fi trebuit, ca să le împedeze, cu totă seriozitatea. Dér acum lucrurile s'au întemplat și rēul nu se pōte curmă, fără unu atac sângerōs, care pōte s'a și întemplat s'eu se va întempla câtu mai curēndu...”

„In cercetarea acēsta, cu care te-am însărcinat cu deplină încredere, lucrul principal este, să se examineze bine, cum s'ar putē limisici de amēdouē părțile spiritele iritate în gradul cel mai mare și anume ale Românilor în contra întregi națiunii unguresci, cu deosebire în contra domnilor și a funcționarilor comitatului, cum și spiritele tuturor acestora în contra Românilor. Cei dintăiu, Români, *au fost tratați aspru o lungă seriă de ani, și nici-odată nu au putut să ajungă la un mijloc de îndreptare, s'eu să li se facă dreptate plângerilor lor.* Cei din urmă au fost atacați într'unu mod foarte grav și dēnșii cred, că-și vor putē apăra viața și averea, decă vor trată și întempină, cu cea mai mare severitate, întregă națiune română. Trebuie așa dér, fără îndoieală, că în casul acesta, să fie priveghiați cu esactitate și judecătorii tribunalelor, cari sunt chemați să cerceteze și să judece, fiindcă *dēnșii și-au perdut cumpătul....*”

Din biletul Impăratului dela 13 Decembrie adresat guvernatorului Transilvaniei br. Bruckenthal:

„Decă nu se vor pune capētū unor asupri, ce există de mai multu timp în țără, cu deosebire în cestiunea robotelor și a mai multor taxe diferite, atunci nici nu e posibil, ca să putem așteptă o linisce sigură, fie chiar de la forțele cele mai mari, fiindcă nimenea nu pōte să țină armata gata de rēboi, în contra supșilor săi proprii. Acestu trist exempl ar trebui să convingă pe nobili și pe posesori, că viața și averile lor sunt în mâna mulțimii mari, adică a poporului și *poporul numai tratăndu-lă cu ecuitate, cu iubire și încredere pōte să fie ținut în frēu într'unu mod stabil.*”

„Escesul de severitate pōte să supună pe unu timp orecare, dér omenii, cari nu au nimic ce să pērdă, cari nu sunt legați de casă și de curte, fiindcă și așa de abia mai pot trăi după ele, aceștia vor folosi cea dintăiu ocaziune, ca să comită escesele cele mai mari. Eu recunosc pe deplin, că e foarte greu de a putē afla un mijloc în contra urei naționale și de religione, care a ajuns la estrem și care se manifestă la tōte ocaziunile între Români și Unguri, anume un mijloc, *cum se pōtă trăi împreună amēdouē națiunile aceste într'unu mod liniștit și ecuitabil și spre binele comun, fiindcă și așa unii fără de alții nu pot să existe, adică domni pămēntesci fără supși și acestia érași fără autorități și fără guvern.* Dér singurul mijloc ce există, este, și Domnia-ta trebuie să faci totu până la estrem, ca în ținuturile revoltate să depărtezi din administrațiunea publică pe toți omenii aceia, a căror ură, neîncredere și rēsunare ț se va părea, că e *neimpăcabilă și în locul lor trebuie să te ajuți cu transferarea altor funcționari din alte comitate, fiindcă altcum vor cădea de nou în pericol, și cu dēnșii vor trage și țera.....*”

O scrisore a lui Horia.

.....Armata împărătescă sosise la Abrud și locotenentul Hoffmann din regimentul I. român de graniță scrise lui Horia sub numele unui locotenent român, alu lui Petru Lupu, ca să vină până la Cămpeni și să trateze de pace.

La scrisorea acēsta Horia răspuse în terminii următor:

Onorabile Domn, Domnule Locotenent și bunul nostru Domn.

„Scrisorea Domniei-tale cu data de astăzi, scrisă în limba română, am primit-o cu mult respect și cu mare bucurie, la care răspundem: că Dumnezeu prea sfîntul să se îndure de poporul său și să dăruiască pace peste țera noastră, pace, pe care Domni foarte ușor ar putē să-o ajungă, dacă ar voi, fiindcă noi nu cerem nimic de neputință, ci numai două lucruri, întăia să ne lase earăși în libertate pe prizonierii noștri, a doua să ne dea grațioasă rezoluțiune, care am câștigat-o cu multă rugămintă dela curtea Majestății sale, așa după cum e porunca Impăratului. Ér în ce

privesce ca noi să ne întănim la Cămpeni și să vorbim de pace, bine ar fi, dar nu mai putem ambla atăt în sus și în jos, fiindcă omenilor le e frig și flămâdesc. Primarii cei vechi sunt acolo cu domni și cu armata, să-i trimită aici în Domeniu, ca să de socotă, fiindcă multu au tras și au despoiat, anume primarul Macaveiu Bota, Ion Onghetă, Ion Cocos, Petulig Bodea, George Bobos, Achim Coteș și Simoc Cojocel, care despre 5000 fl. încă n'a dat nici o socotă.

Cu aceste rămăni alu D-vōstră

Slugă plecată
Ursu Nicola,
din Riul Mare.*)

Esecutarea dela Alba 28 Februarie 1785.

...Luni, în 28 Februarie dimineața, căpitanii Horia și Cloșca, după ce fură împertășii cu sfintele taine de preotul Nicolae Rațu din Maieriei Albei Iulie, fură duși la locul de supliciu, pe colina, care se înălță deasupra viilor, în partea de mēdă-și a fortăreței.

O mulțime mare de popor, peste 6000 de omeni, — și între aceștia 2515 țerani din 419 comune, aduși la Alba-Iulia sub pretext, ca să le publice o patentă în cestiunea robotelor, — trebui să asiste la acestu înfloritor spectacul.

Mai întăiu frânsă cu rōta pe Cloșca, începēndu dela picioră către cap, și după cum ne spune un martor ocular, îi dederă cel puțin 20 de lovituri până-și dede sufletul.

In timpul acesta Horia, primul căpitan, trebui să privească cu ochii săi oribila mōrte a devotatului său amic, care până în ultimul moment îi rămase în tōte credincios.

După Cloșca fu așătat Horia pe eșafod.

Horia, ne spune un alt martor, merse fără nici o schimbare, cu inima îndrăsnită, la locul destinat pentru ora cea amară a vieții sale... Dér cu dēnsul trată cu mai multă grație: după o lovitură, care-i frânse fluerul drept, îi dederă numai decăt o lovitură de grație asupra pieptului. (Magyar Hirmondo din 16 Februarie 1785).

Așa se fini viața acelu țeran extraordinar, a tribunului dela 1779—1784, care și propuse să scuture miseria de patru secole a iobagilor din Transilvania și s'o rumpă cu trecutul nefericit...

Asupra lui erau ținți la 1784 ochii tuturor țeranilor. Cădūt în planurile sale, părăsit de împăratul Iosif, stima lui publică nu încetă; în lanțuri, în nefericire, elu fu iubit de popor. Cu o firmitate antică, elu nu ceru grație împăratului, nu tremură dinaintea ororilor suplicului, din contră, cu același nobil devotament precum luptase în viață, cu aceeași convicțiune puternică de sfîntă cauze, elu merse pe Golgota despotismului și făcu, ca și în ultimele sale momente, să fie admirat de adversari.

Preotul Nicolae Munteanovic din Alba-Iulia comunică următoarele:

„Când au dus la mōrte pe Horia și Cloșca, i-a înșoțit preotul de atunci din Alba-Iulia, Nicolae Rațu. Densul până a frântu cu rōta pe unul, a ținut pe celălalt cu mâna de după cap, dér când au început să frângă cu rōta și pe cel d'altu doilea, Popa Nicolae Rațu a cădūt jos leșinat și a trebuit să-l aducă cu carul acasă.

Cu această ocaziune se află de față la execuțiune și un tist (funcționar) de ungar și acesta vădēnd, că pe Horia îl frângu prea răpede, a strigat să-l omore mai încet..... dér pe tistul celu de ungar l'au luat apoi între baionete și l'au dus să-l închiță în cetate. Tradițiunea acēsta, adause preotul Nicolae Munteanovic, a audit-o dela părintele său, care în etate de 15 ani fusese prezent la actul execuțiunii.

(Densușianu: Revoluțiunea lui Horia 1884).

Testamentul lui Horia și Cloșca.

Preotul Nicolae Rațu din Alba-Iulia, care înșoț pe Horia și Cloșca până la locul de supliciu, luă în scrisu ușiua lor voință. Testamentul acesta scris în limba română fu înaintat contelui Iancovic și conținutul său e următorul:

„Horia, Vasilie, policra Nicula Ursu. Anii vieții sale 54. Muera lui Ilina, fecior Ioan 14, Luca 6 ani. La alte cele nu scie nimic. Omenii cari l'au prins: Matieș Niș, Matiea On, frate-său Gheorghie, Trif Stefan, a lui Negu Andrei 2 feciori Simeon cu frate-său; iertă cu totă inima. Nicula Ion a nēmțului meșterul, care a făcut biserica în Țăzeri 44 de florinți am fost chizaș, și eu am plătit lui fibrău din Zamu, numele lui Zambo Danil. La Șuțeu Toderu din Ciucea și sēde în Țăzeri 10 florinți și mi-au dat 10 horgoși și au mai rămăși 6 și 2 marieși. Satului Ciucea am fost dator 170 florinți,

*) N. Densușianu: Revoluțiunea lui Horia. — Răspunsul de mai sus e în limba ungară scris de nobilul român Alexandru Chendi, pe când se afla la Horia în Alhaci.

pe mine au căzut banii groșilor 22 florinți, și i-am dat în mâna lui Petrișor Luca fiind biru, și într'a lui Brudașca Michai fiind față cu Ciuceană Toader în casa mea i-am dat banii pe deplin, era din banii ensirii au fost pe mine și pe Florea 10 florinți, și au luat de pe mine 14 florinți Petrișor Luca, acei 10 florinți am fost pe cosire, era cei 4 florinți se mergă pe cei 18 grosi, și 2 cărți, care am dat 6 florinți, și acele se mergă acolo, cu alta cu alta nu mai sunt dator nici la groși nici la cosire. Cartea care iaste dela înălțat împărat se află la Nicula Petru și la Nicula Cârstea tipărită pe 7 côle pentru Biserici nemțesce, grecesce și sârbesce. —

Oargă Ionu Closca din Cărpiniș. Anii vieții 37. Muerea lui numele Mărinca, frate-său Oargă Todoru, sora Achime. Au umblat la Mușca, Ofenbae, la Abrud, Lupșa, Cricău. Moșii zelogite: La Miera Iacov pe locul delangă Benea Benea Precup 10.17 cr. Pe locul dela Mierea Marieanu 10. Totu laolaltă se tin aceste trei dăraburi de locu. Pe locul dela Popa Avramu, mirisce din cōsta 5. Pe locul dela Șvitășu Irimie din față 6. Locul din vale dela feciorii lui Galdă Văsai. La Birăul satului, Miera Onul bani dați imprumut 18. 18 x. Era la birău de fenu de an 6. La Heteoană Antonie căprari pe fenu de astu an 14. La Miera Dumitru pe fenu de an 5 măriș 7 x. La Bogdanu Petru din Mogoșu am 6 clai de grău la elu în șură, 16 oi la elu în păstoria, 7 miei, 2 ferdele de brânză, 4 cupe de unt. La Bocanu Luca 5 pătrare de grău pentru birul boilor, cari am dat de au aratu. Amu acasă 3 clidituri de fenu. La Vădanu Savu de pe moșia 35 florinți și din aceia se dea lui Vădanu Irimie 18 florinți. Ce amu la Bărluțu Sântionu din Mogoșu lasu ia popa Vasile se me pomenesca. Locul delu Albii lasu la frate-meu. Locul de Șoateșu Irimie lasu la frate-meu.

»Aceste mai în susu scrise am primitu din gura lor Eu

Popa Nicolae Rațu parochu.

Maerii Belgradului neunitu.

In dosu: Praes. 2-a Mart. 1785 Nro. 33. Testamentum, Tumultus Transilvania circa finem anni 1784 exorti auctoribus Hora, et principalis ejusdem Capitanei Closca Iuon. Palachico idiomate concinatum cum adnexa transpositione in germanicum.

Unu episodū din viața căpitanului Crișanū.

Despre căpitanul Crișanū ne relatează Franciscu Szilagy urmatorul interesant episodū intemplat la curtea baronului Antoniu Iosica din Brănișca cu puține zile înainte de începerea revoluțiunii: »In anul 1784 pe la mijlocul lunei Iu Octomvre, intro zi după amezu, când br. Antoniu Iosica se afla dusu la via, soția densusului, contesa Maria Teleki aude de-odată lătrându tare în curte cănele de venațu alu baronului. Baronesa intrebându ce e cauza, servitorul i răspunde, că josu la scară stă unu Românū în haine curioșe legatu la unu ochiu, cu o căciulă înaltă pe capu, elu doarece se vorbeșca cu baronul seu cu baronesa între patru ochi și de altmintearea dice, că elu e profetu. Dér baronesa nu voi se se intereseze și ordonă servitorilor se-lu scotă afară din castelū. Inse Românul așteptă pe baronul afară la portă, și nu trecu multu timpū, cătră seră baronul se și întorse și intrebă pe omul acesta, cine e și ce voiesce? Ér Românul se rugă de baronul se-lu asculte între patru ochi, fiindcă are se-i spună lucrul important, și de altmintearea »elu e profetu.« Baronul inse nefiind curios se-i afle secretul, ce pretindea elu, fi dice se-i spună aci îndată orice ar avea în prezența companionilor sei. Dér Românul nu se invol și se rugă forțe multu de baronul, se fie așa de bun și se-lu asculte, că de sigur nu i va părea rău.

Baronul inse creșdendū, că e unu pungașu, nu mai stete de vorbă cu elu, ci i dete unu sfanțu de argintu și plecă. Românul, vędendū că baronul nu voiesce se-lu asculte, plecă după densusul și cu o voce tare fi dice, se asculte ce-lu puțin lucrurile, ce i le va spune acum. Baronul uitându-se înapoi, Românul fi dice astfel: »Fiindcă Măria ta nu voiesci se me ascultu, iți voi vorbi acum în pilde: »se va scula unu craiu, care va începe răsboiu și voru umblă omenii în sange până la glesne,« și după cuvintele aceste misterioșe se depărtă repede de aci. Dér mai târziu baronul meditându asupra acestei întemplări, fi părū rău, de ce a lăsat se plece omul acesta curiosu, trimese după primarul satului și i ordonă se-lu caute, dér nu-i mai putură da de urmă. După dou septemăni se început revoluțiunea lui Horia și între alte devastări ce se făcură, fu ruinat și castelul baronului din Brănișca. Dér după suprimarea revoluțiunii și după-ce căpitanii fură prinși, pe la începutul lui Februaru 1785 baronul Antoniu Iosica fiindu trimesu la Alba Iulia în cestiunea țeranilor prizonieru din comitatul Hunedorei, densusul cercetându acolo diferitele închisori intră și în camera în care era închis Crișanū. Crișanū îndată ce observă pe

baronul, ilu intrebă, decă-lu cunōsce pe elu Măria sa. Baronul răspundendū-i, că nu-lu cunōsce, Crișanū ii aduse aminte, că elu este omul, care se făcuse profetu și pe care baronul nu voise se-lu asculte în Brănișca înainte de culesul viiloru, acum fi pare rău, fiindcă elu voise sub formă de profetiă, se făcă atentu pe baronul la evenimentele ce se voru întempla, ca se pōtă luă precauțiunile necesare. Baronul intrebându-lu din ce causă au făcutu acesta, Crișanū ii răspunde, că la pasul acesta l'a îndemnatu numai recunoscinta, fiindcă înainte cu vre-o doi ani aflându-se densusul greu bolnavu în Mercurea, unde zăcea sub strășina unui otelū, se întemplase că totu atunci trăsese acolo și baronul, și îndată ce baronesa aude de starea miseră în care se află elu, a lăsat bani la otelul și și-a ordonat se-lu îngrijescă bine și se-i dea totu ce va avē de lipsă, ér după câteva zile întorcendū-se baronul cătră casă l'a pus pe carul de bagage și l'a dus până la Brănișca, unde a rămasu până s'a însănoșat deplinu, și atunci baronul mai dându-i și alte daruri elu s'a dusu acasă la Cărpiniș. Acestă mare binefacere a voit elu se o răsplătescă în modul acesta familiei baronesci și se-i profetescă lucrurile pe care nu le putea descoperi altmintearea, fiindcă limba lui era legată cu unu jurământu infricoșatū. Acestă întemplare interesantă și totodată momentōsă chiar din punctul de vedere psihologicu — dice Szilagy — i'a comunicat-o în 23 Octomvre 1838 baronul Ionu Iosica, fostul președinte alu guvernului transilvanu și fiul lui Antoniu Iosica, și densusul mai adaoșe, că rēposatul seu părinte încă multu ani după aceea adeseori își arăta părerea sa de rău, că n'a ascultat pe profetul românū. (Szilagy, Hóra-világ. 227.)

SCRILE DILEI.

Măne Sămbătă, 16 (28) Februaru, ziua aniversării de o sută de ani a morții martirilor dela 1785, se va oficia la 11 ore a. m. intru pomenirea lor unu parastasū solemnelū în biserica Sf. Nicolae din Scheiu.

—0—

La parastasul solemnelū de măne, Sămbătă, va cântă corul din cetate.

—0—

Asér Joi 14 Februaru s'a ținut prima intrunire a damelor române din ciclul alu doilea alu anului 1884/5. Deși timpul era de totu nefavorabilu, totușu numărul dōmnelor și domnișorelor de față a fostu destalū de frumosu. Vorbirea d-lui profesor Ionu Popea despre »Arta de a ajunge nisce bētrânețe adenc și fericite« a fostu câtu se pōte de potrivită și de instructivă. Aușim cu plăcere, că d-lu profesor Popea va da în curēndu publicității interesanta sa vorbire. DAMELE au ascultat-o cu cea mai mare atențiune și satisfacțiă. — D-șora Octavia Baboianu dete cetire cu multu talentu și cu multă pricepere frumoșei povestiri »Când vrea omul« de Matilda Poni. Cetirea fu precedată de o mică schiță biografică a acestei scriitoare.

—0—

In 25 Februaru n. profesorul Vambery din Peșta a ținut o conferință despre »femeile din Orient.« Vorbirea și-a încheiat-o printr'unu apelū cătră femei, ca prin influința lor se lătescă câtu mai multu »idea de statū maghiarū,« elementul naționalității și limbei maghiare.

—0—

In comunele rurale dinprejurul Panciovei populațiunea și pregătesce tărăbuțele se emigreze în America. In Cubinū și Ploșitū deja mai multe familii germane așteptă numai timpul favorabilu de plecare. Ore de fericirea din Ungaria și părăsescu familiile vetrele lor? Suferințele au pētrunsu până și mēduva.

—0—

Ciangăii din ținutul apătosu Brestovațu de lângă Panciova voru fi strămutați în ținutul Ploșitū. Cu acesta va fi rezolvată, se dice, cestiunea colonisării Ciangăilor. De-ar scăpa numai și de cerșitorii!

—0—

»Națiunea« află, că studenții facultății de medicină din Bucuresci, intruniți Marți sēra la societatea »Unirea,« au otăritu a se inscrie la cursuri și la esamene în termenul prevēdutu de avisul d-lui decanū, publicatū în numărul nostru de erī. Ei au decisu inse, în același timpū, ca îndată ce d. Dr. Rîmniceanu va reapare, fie la esamene fie la cursuri, se reîncepă mișcarea. Unu memoriu va lămurī în curēndu acestă resoluțiune.

—0—

In Castua, districtul Volosca din Istria, au fostu la 23 Februaru turburări serioșe. Popolațiunea s'a ridicatū în contra unei dispozițiunii a primăriei, ca tōte afișele italiene de pe strade se se înlăture și se se înlocuiescă cu afișe croate. A trebuitu se intervină gendarmeria. Din Fiume a plecatu o companiă de infanteriă la Castua. Unde duce intoleranța!

Avemū lipsă neapērată și urgentă de o Universitate romānescă.

Căci tinerii romāni nu mai suntū suferiți ați de colegii lor maghiari nici măcaru prin coridorele universității, căci limba romānă nu numai că e isgonită de pe catedră, dar e batjocurită și în coridone. Ca dovadă ne pōte servi următoarea corespondință:

Cugetămū că colegii noștri maghiari de aici s'au mai domolitū, inse m'am înșelatū forțe, căci în septemăna trecută s'a doveditū contrarulū.

Intr'o zi era depunerea unui rigurosū. Vre o 6 Romāni încă merșeră să asiste ca ascultători.

Inainte de a se începe rigurosulū, șēdeau Romāni în camera prio care se intră în sala rigurosului și vorbeau în limba romānă.

Deodată suntū conturbați în vorbirea lorū.

De cine?

De unu Ungurū îngămfatū, juristū absolutū, și de nu me înșelū, de locū, din jurul Aradului, cu numele Nagy Mihály.

— Ce nerușinare e acesta din partea d-vōstre — intrebă densusul — cum de cutezați a vorbi în limba romānă?

— D-le, fu răspunsul, o-ta dă-ne nouē pace, căci noi nu amū dīsū niciodată cătră d-ta se nu vorbeșcū unguresce.

Nagy Mihaly se infuriă și în trufia lui orbă dice:

— Ce, d-vōstră faceți oe acele, ce a făcutu trūdătorul de patriă Silvestru Moldovanu? De ați fi omeni de omenii l'ați eschide dintre d-vōstră.

Universitarii Romāni înzădarū să nisurā a-lū capacitate, fiindcă e »maghiarū«.

Ba încă Nagy Mihaly, continuă cu o aroganță în gradulū superlativū, astfel:

— Sē fiu eu președintele »Olvasokor«-ului, pre totū Romāni i-așū eschide dela universitate, se vēdū atunci că ce voru face ei.

Romāni i spuseră că aceste suntū numai nisce iluziuni vane.

— Fiți siguri domnilorū — continuă romāno-fagulū susu-numitū — că, ce ași subscrie eu cu 3000 de ai noștri, nu ministerulū, dar nici Dumneșeu nu ar putea desface. Primulū meu faptū ar fi ca d-vōstră se fiți eschiși dela Universității.

Din mărturisirea de mai susu se vede că ce subscriu 3001 de Maghiari, e sfântū.

A. Crasū.

Avisu învēțătorilorū.

Din partea despărțemētului XI alu Asociațiunei transilvane pentru literatura romānă și cultura poporului romānū, se escrie concursū pentru o disertațiune poporală »despre pomărită.« Disertațiunea, care se va judecă de mai bunū, va fi premiată din partea despărțemētului cu 4 galbinī.

La acestū premiu potū concurge numai membrii de ai despărțemētului XI.

Concurenții suntū avisați, ca disertațiunile, scrise cu mână străină și provēdute cu motto, ce se va însemnă și pre pliculū sigilatū ce va conține numele autorului, se le trāmită la adresa directoratului de despărțemētū până în 1 Iuniu 1885.

Din ședința comitetului despărțemētului XI ținută în Șimlulū-Silvaniei la 10 Faurū 1885.

Alimpiu Barbolovici,
directorul desp. XI.

Andrei Cosma,
actuarul desp. XI.

SCRILE TELEGRAFICE.

(Serv. part. alu »Gaz Trans.«)

Pesta, 27 Februaru. — Iuliu Verhovay a declaratū erī după amezu în decursul pertractării, că asupra administrațiunei fōiei și a banilor n'a avutū nici o influință.

Cattaro, 27 Februaru. — Părechea princiară de coronă a sositū erī după amezu, fiindu primită cu entuziasmū. Riva cetatea a fostū admirabilū decorată. La prāndū a luatū parte principele Muntenegrului împreună cu suita sa, care sosise se salute părechea princiară de coronă.

Berlin, 27 Februaru. — S'a ținutū ultima ședință a conferinții Congului. Bismarck a mulțamitū imputerniciților în numele împēratului, după care s'au subsemnatū 14 acte.

Paris, 27 Februaru. — In provincia Yun-nau au fostū masacrați mai multe sute de catolici.

Editorū: Iacobū Mureșianu.

Redactorū responsabilū: Dr. Aurelū Mureșianu

Cursul la bursa de Viena din 26 Februarie st. n. 1885.

Table with 2 columns: Item (e.g., Rentă de aur, Rentă de hârtie) and Price.

Table with 2 columns: Item (e.g., Bonuri croato-slavone, Despăgubire p. dijma) and Price.

Bursa de București.

Cota oficială dela 12 Februarie st. v. 1884.

Table with 4 columns: Item, Cump., vënd., and Price.

Cursulu pieței Brașov

din 27 Februarie st. n. 1885.

Table with 4 columns: Item, Cump., Vënd., and Price.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ se pot cumpăra în tutungeria lui I. Gross.

Anunțăm acelor onorați cetitori, cari vor binevoi a se abona la foia noastră de aici încolo, că avem încă în rezervă numerii dela începutul anului 1885 prin urmare pot să aibă colecțiunea Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Advertisement for watches: 'Ma pe nimica ceasornice fine'. Includes an image of a pocket watch and text describing the quality and price of the watches.

Advertisement for Casse de Wertheim L. FLEISCHER. Text: 'ce resistă pe deplin în contra focului și nici nu se pot sparge... Iustinian M. Grama, depository of the factory in Brașov.' Includes an image of a safe.

Mersul trenurilor

pe linia Predeal-Budapesta și pe linia Teiuș-Arad-Budapesta a călei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table showing train schedules and fares for routes: Predeal-Budapesta, Budapesta-Predeal, Teiuș-Arad-Budapesta, Budapesta-Arad-Teiuș, Arad-Timișoara, Simeria (Piski) Petroșeni, Timișoara-Arad, and Petroșeni-Simeria (Piski).

Nota: Orele de noapte sunt cele dintre liniile grôse.